

Uitvoering FTO: antibiotica allergie registraties

Inleiding

Deze FTO-module is bedoeld voor specialisten ouderengeneeskunde en apothekers die de FTO-bijeenkomst over het registreren van antibiotica allergieën zullen organiseren. Aan de hand van deze module kan een bijeenkomst worden voorbereid die ongeveer anderhalf uur zal duren. Dit FTO maakt onderdeel uit van het programma AMS in verpleeghuizen, gefaciliteerd door het ABR Zorgnetwerk Holland West.

De FTO-bijeenkomst richt zich op het reduceren van onterechte antibiotica allergie registraties in de verpleeghuizen. Voorafgaand aan het FTO volgen de deelnemers een (afzonderlijk geaccrediteerde) e-learning over antibiotica allergie. De opgedane kennis tijdens de e-learning is de basis voor het FTO. Ook krijgen de deelnemers voorafgaand aan het FTO een zakkaartje verspreid met informatie over antibiotica-allergie. Dit kan na uitleg tijdens het FTO worden gebruikt in de praktijk. Voor de FTO-begeleider is in een apart document achtergrondinformatie beschikbaar. Het is mogelijk tijdens het FTO online vragen te stellen aan een inhoudsdeskundige (zie kopje voorbereiding).

Na een introductie met deels herhaling van de theorie en vragenbeantwoording van de inhoudsdeskundige, zal aan de hand van de ingebrachte casuïstiek van de deelnemende praktijken het eigen beleid van de deelnemers worden bekeken. Uiteindelijk worden afspraken gemaakt over het registreren van antibiotica allergieën.

De inhoud en bijbehorende presentatie is opgesteld aan de hand van de informatie die is verzameld tijdens het uitvoeren van een kwalitatieve studie door de afdeling infectieziekten en Public Health en eerstelijns-geneeskunde (PHEG) van het LUMC en een eerder ontwikkelde e-learning over antibiotica allergie. De opzet van dit FTO is afgeleid van een FTO-module opgesteld door vakgroep huisartsgeneeskunde van de Universiteit Maastricht

Doel

Na het FTO weten deelnemers:

- het belang van goede antibiotica allergie registraties, oorzaken en consequenties van verkeerde registraties
- het onderscheid te maken tussen bijwerking en allergie van een antibioticum
- een type I/immediate en type II-III-IV/delayed allergische reactie van elkaar te onderscheiden
- mogelijkheden om bestaande registraties correct te evalueren en eventueel op te schonen
- hoe zij zelf in de praktijk omgaan met allergieregistratie en waar zij dit kunnen verbeteren
- hoe een allergie-anamnese moet worden afgenomen
- welke verwijscriteria en consequenties er zijn voor een allergietest
- de weg van allergieregistraties in de zorgketen en hoe een registratie ongedaan gemaakt kan worden in de keten.

Tijdens het FTO maken de deelnemers afspraken over hoe nieuwe antibioticaregistraties gedaan worden en of en hoe met terugwerkende kracht allergieregistraties beoordeeld worden. Hierbij is ook aandacht voor de verantwoordelijkheid (taakdelegatie), het communiceren en het dossiervoeren omtrent antibiotica allergieën.

Achtergrond

Maar liefst 90% van de geregistreerde antibiotica allergieën blijken geen allergieën te zijn. Deze onterechte registraties leiden tot onnodig gebruik van 2e keuze antibiotica. Tweede keuze antibiotica gaan gepaard met minder effectiviteit, meer toxiciteit en meer interacties. Daarnaast zijn het vaak bredere middelen, met meer antibioticaresistentie tot gevolg. De eerste stap in dit omvangrijke en belangrijke probleem is het verbeteren van kennis en het bevorderen van lokale werkafspraken. Iets waar dit FTO aan kan bijdragen.

Programma FTO

Vorbereiding door de deelnemer:

- Voorafgaand aan FTO wordt de e-learning antibiotica-allergie gevolgd door de deelnemers. Deze is los geaccrediteerd voor 2 punten. Zie: <https://www.boerhaavenascholing.nl/medische-nascholing/2022/e-learning-antibiotica-allergie-2022/>
- Voorafgaand aan het FTO wordt het zakkaartje met logaritme verspreid onder de deelnemers
- Iedere deelnemer kiest uit zijn patiëntengroep 2 patiënten met een allergieregistratie en neemt informatie mee om te bespreken.

Programma FTO-bijeenkomst:

- Inleiding, doel en relevantie	5 min
- Korte herhaling van de inhoud e-learning	10 min
- Vragen stellen aan inhoudsdeskundige (online)	10 min
- Bespreken registraties uit FTO groep,	30 min
- Bespreken barrières correcte registratie antibiotica allergie, delen good practices	10 min
- Werkafspraken maken	10 min
- Afsluiting	5 min

Dit is uitgewerkt in de bijbehorende PowerPointpresentatie.

Vorbereiding

De FTO-begeleider dient enkele voorbereidende stappen te treffen:

- Bereid het voor met de apotheker. Vraag de apotheker om per locatie en per afdeling het totaal aantal allergieregistraties weer te geven, zoals vastgelegd in het EVS.
 - o Het % cliënten met een antibiotica allergieregistratie
 - o Het gemiddeld aantal registraties / cliënt
 - o De verdeling van registraties over verschillende antibiotica
- Neem 4 weken van te voren contact op met een inhoudsdeskundige over deelname aan het FTO door een e-mail te sturen aan abr@ggdhm.nl. Zij laten weten wie beschikbaar is. Spreek concreet een tijdstip af en hoe contact gelegd wordt. Bijvoorbeeld door in te laten bellen via zoom / MS Teams. Regel de benodigdheden hiervoor.
- Mail 4 weken van te voren de deelnemers over de voorbereidingsopdrachten, herhaal dit 2 weken en 1 week van te voren. Laat de deelnemers eventueel hun meegenomen registraties van te voren bij jou inleveren. Laat de deelnemers vast nadenken over vragen aan de inhoudsdeskundige.

- Mail 4 weken van te voren de link naar de e-learning, herhaal dit ook 2 weken en 1 week van te voren. Benadruk dat voor accreditatie de toets gehaald moet worden. Het betreft de gratis e-learning, beschikbaar op de website van de Boerhave nascholing. Na het aanmaken van een account en inloggen, kan deze gemaakt worden. De e-learning is met 2 punten geaccrediteerd en is te vinden op <https://www.boerhaavenascholing.nl/medische-nascholing/2022/e-learning-antibiotica-allergie-2022/>.
- Mail 1 week van te voren het logaritme naar de deelnemers. Zorg ook voor een paar exemplaren ter plekke.
- Bereid 1 week van te voren de presentatie voor, zie PowerPointpresentatie voor de inhoud van presentatie en het document achtergrondkennis.

Uitvoering

Een notulist legt gedurende de FTO bijeenkomst alle leer- en verbeterpunten en werkafspraken vast.

Planning	Vorbereider(s)
Inleiding, doel en relevantie - 5 min	Bespreek het programma. Leid de bijeenkomst in m.b.v. de tekst onder doel en achtergrond. Stel notulist vast (indien niet al gedaan). Bespreek dat notulist alle leerpunten en werkafspraken noteert gedurende het FTO.
Korte herhaling van de inhoud e-learning - 10 min	FTO- begeleider herhaalt kort belangrijkste punten uit e-learning aan de hand van presentatie: <ul style="list-style-type: none"> - Aantal onterechte registraties - Verschil tussen acuut type reactie en vertraagde type reactie - Hoe te registreren Verzamel de vragen voor de inhoudsdeskundige.
Vragen stellen aan inhoudsdeskundige - 10 min	Aanwezigen kunnen inhoudsdeskundige vragen stellen n.a.v. de e-learning.
Bespreken registraties in tweetallen - 15 min	Deelnemers bespreken hun registraties aan de hand van de beslisboom en besluiten of de registratie aangepast moet worden. De deelnemers bedenken of ze iets aan de groep willen voorleggen.
Bespreken vragen aan de hand van registraties in de groep - 15 min	Identificeer overeenkomsten en verschillen in de uitkomsten van de bespreking. Vraag de deelnemers naar leer- en verbeterpunten.
Bespreken barrières correcte registraties, good practices uitwisseling - 10 min	FTO-begeleider presenteert sheet met barrières correcte antibiotica-allergie registraties.

	<p>Vervolgens discussie in FTO groep naar herkenning van barrières en hoe hier mee om te gaan.</p> <p>Vraag de deelnemers naar leer- en verbeterpunten.</p>
Werkafspraken maken - 10 min	<p>Herhaal de genoteerde leer- en verbeterpunten, individueel en als vakgroep.</p> <p>Zijn er dingen die aangepast moeten worden in het beleid t.a.v. allergieregistraties?</p> <p>Vraag aan deelnemers welke verbeterpunten ze willen aanpakken en hoe.</p> <p>Formuleer de afspraken.</p>
Afsluiting - 5 min	<p>Vraag aan deelnemers om leermomenten en persoonlijke voornemens te benoemen.</p> <p>Noem gezamenlijke afspraken en persoonlijke voornemens.</p> <p>Stel een datum vast voor evaluatie van de afspraken.</p>

Vorbereidingsopdracht deelnemers

- Kies 2 patiënten waarvan u weet dat er een antibiotica allergie is geregistreerd, en het liefst registraties waarbij er twijfel over de diagnose is.
- Noteer per patiënt de gegevens in de tabel.
- Ga na op welke manier de registratie werd vastgelegd en noteer hierbij dingen die u opvallen.

Geslacht en leeftijd	
Om welk antibioticum ging het? Vraag ook het specifieke antibioticum. Bijvoorbeeld bij een penicilline allergie: om welk penicilline ging het?	
Wanneer vond de reactie plaats? 'Immediate type' allergie kan met de jaren verdwijnen. Hoe langer geleden de reactie plaats vond, des te kleiner is de kans dat de reactie na re-expositie opnieuw zal optreden.	
Hoe snel traden de symptomen op? Immediate type' reacties ontstaan in principe <60 minuten na toediening. 'delayed type' reacties treden doorgaans na 24 uur op.	
Hoe lang hielden de symptomen aan? 'Immediate type' reactie verdwijnen vaak binnen minuten/uren na staken. 'Delayed type' reacties kunnen dagen tot weken aanhouden.	
Wat hielden de symptomen in? O.a. urticaria, angio-oedeem, stridor en collaps wijzen op een 'immediate type' reactie. Een exantheem wijst op een 'delayed type' reactie.	
Zijn de klachten geobjectiveerd door een zorgprofessional? Geregistreerde observaties kunnen waardevolle informatie bevatten over het type antibioticum en het type reactie.	
Kunnen de klachten onderdeel zijn geweest van het ziektebeeld zelf? Vaak worden de symptomen van de ziekte verward met een allergische reactie. Bijvoorbeeld een exantheem bij een virale infectie, kan worden aangezien voor een allergie.	
Had de reactie ziekenhuisopname en/of gebruik van adrenaline tot gevolg? Noodzaak tot adrenaline toediening wijst op een 'immediate type' reactie. Ook 'delayed type' reacties kunnen in zeldzame gevallen ernstig verlopen.	
Is het betreffende antibioticum ooit opnieuw gebruikt? Het komt voor dat het middel, of een middel waar kruisallergie mee kan bestaan, (al dan niet accidenteel) toch gegeven is. Indien hierna geen reactie optrad kan het toegediende middel (weer) als veilig worden beschouwd.	
Is er na deze reactie ooit op antibiotica allergie getest? Met huid- en/of provocatietesten kunnen antibiotica- allergieën betrouwbaar worden aangetoond dan wel uitgesloten.	
Is de patiënt bekend met andere allergieën? Het blijkt uit studies dat bij een reële allergie er ook een verhoogde kans is op meerdere (medicatie)-allergieën	

Werkafspraken

Instructie voor voorbereider(s)

Besprek tijdens de FTO-bijeenkomst de leer- en verbeterpunten die werden opgesteld na het onderdeel van de e-learning en de huiswerkopdracht. Ga samen met de deelnemers op zoek naar verbeterpunten die jullie willen en kunnen aanpakken. Bedenk samen hoe jullie dit willen doen en wanneer dit kan geëvalueerd worden.

Probeer de afspraken eenvoudig en praktisch uitvoerbaar te maken. Wees concreet en houd het aantal afspraken beperkt. Hierdoor is er meer kans op slagen.

Kunt u met de kennis die u nu heeft opgedaan een voorstel doen voor onderstaande tabel?

Onderwerp	Wat is de situatie op dit moment?	Waar willen we naartoe?
Oude dossiers opschonen		
Verantwoordelijkheid van het registreren en werkproces		
Communicatie met patiënten		
Afspraken met apotheek		

Tabel

Afspraak	Hoe?	Evaluatie